

Utbildningsinspektion i Skogstorpsskolan

Förskoleklass

Grundskolan 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Kumla kommun och besökt Skogstorpsskolan den 18–19 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Skogstorpsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Skogstorpsskolan intervjuades ett urval av elever, personal, föräldrar samt rektor. Inspektörerna besökte även lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Skogstorpsskolan	Antal elever
Förskoleklass	49
Grundskola	525

Källa: Skolans uppgifter

2 (17)

Skogstorpsskolan ligger i norra delen av kommunen och är en enhet som förutom förskoleklass och grundskola årskurserna 1–9 även omfattar skolbarnsomsorg. Skolbarnsomsorgen granskas på kommunövergripande nivå och bedömningarna återfinns i separat verksamhetsrapport.

Skolan är indelad i åtta arbetsenheter, tre arbetsenheter med förskoleklass och årskurs 1 till 5 samt fem enheter med årskurserna 6 till 9. Skogstorpsskolan är en relativt ny skola som startade 2004.

Helhetsbedömning

Skogstorpsskolan bedriver ett bra värdegrundsarbete och de intervjuade eleverna uppger att de känner sig trygga på skolan. Både elever och personal uppger att skolan tar tag i problem om och när de dyker upp.

Trots engagerade och kompetenta lärare ligger skolans kunskapsresultat när de gäller flertalet värden under kommunens och rikets. Som skäl till detta framför lärarna i intervjuer att de två första årskurserna som lämnade skolan har gått större delen av sin skoltid på andra skolor och att Skogstorpsskolan därför inte har haft möjlighet att arbeta med eleverna under så lång tid. En annan förklaring som framkom är att det har tagit mycket tid, energi och engagemang från lärarnas sida att parallellt med att bedriva undervisning också bygga upp en skola från grunden. Där det till exempel har gått åt tid till att försöka få en samsyn inom enheterna när det gäller hur undervisningen ska bedrivas i praktiken och förhållningssätt mot eleverna. Ytterligare en förklaring som framfördes var elevernas låga ambitionsnivå, att eleverna inte uppfattade det som ”coolt att plugga”. Lärarna uppger att de har påbörjat ett arbete med att försöka förändra elevernas syn på kunskap och få dem att förstå att kunskap är viktigt. Lärarna tycker att de har vänt trenden och att eleverna börjar få en mer positiv syn på kunskap och kunskapsinhämtande. Över huvud taget är det viktigt att skolan med kraft försöker hitta vägar att höja elevernas kunskapsnivå.

I Skogstorpsskolan finns det inom de flesta granskade områden exempel på arbete av mycket god kvalitet men arbetssätten skiljer sig åt mellan enheterna. Detta är speciellt tydligt för enheterna med årskurserna 6–9. Det är därför önskvärt att skolans kvalitetsarbete är av sådan art att det kan identifiera både det goda arbetet och det arbete som behöver förbättras. När det arbete som ger goda resultat är identifierat är det viktigt att det finns kanaler i skolan för att sprida kunskapen. Ett första steg för ett sådant kvalitetsarbete är att förbättra uppföljningarna av kunskapsresultaten på skolan. Utan enhets- och skolgemensamma sammanställningar av kunskapsresultaten i samtliga ämnen går skolan miste om ett viktigt verktyg för att utveckla sitt arbete. Detta eftersom möjligheterna till att ha skolgemensamma diskussioner utifrån en gemensam förståelse av resultaten försvåras. Därmed försvåras också möjligheterna till att analysera på vilket sätt lärarnas undervisning och förhållningssätt mot eleverna påverkar resultatet samt vad man kan göra för att skolan ska nå bättre resultat. Rektorerna har ett särskilt ansvar för att följa upp och utvärdera skolans resultat.

För att höja kunskapsresultaten behöver skolan även följa upp och utvärdera andra områden. Ett sådant område är t.ex. anpassningen av verksamheten till elevernas behov både vad gäller hur skolan lyckas med att individanpassa undervisningen så att den tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov samt hur skolan genomför och organiserar det särskilda stöd som ges till de elever som har svårigheter i skolarbetet. Till exempel kan skolan behöva följa upp och utvärdera hur man arbetar med elever som inte klarar av att ta ett eget ansvar för sitt lärande. I årskurs 6 får Skogstorpsskolan elever från två andra skolor. Enligt både elever och föräldrar får eleverna i Skogstorpsskolan ta ett stort ansvar för det egna lärandet och detta kan vara en stor omställning för de elever som kommer nya till skolan. Skolan bör vara observant på att det kan finnas skillnader i hur vana eleverna är vid att ta ett stort eget ansvar för sina studier och vid behov stötta och lära eleverna goda strategier för att klara av detta.

Rektorerna håller sig förtrogna med det vardagliga arbetet och vill driva utvecklingen av skolan framåt. Detta tillsammans med en engagerad och förändringsbenägen personal ger skolan goda förutsättningar att ytterligare utveckla skolans kvalitet och öka måluppfyllelsen.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1, 2.2 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans skriftliga omdömen uppfyller inte förordningens krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen)
- Skolans betygsdokument utfärdade för grundsärskolans elever som genomför provning enligt grundskolans kursplaner uppfyller inte författningens krav (7 kap. 3,4 och 7 §§ särskoleförordningen jämförd med skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan, SKOLFS 1997:29)
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknar fullföljdshänvisning (5 kap. 5 § och 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen måste innehålla bedömning av kunskapsresultat i flera ämnen än engelska, matematik och svenska. (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kvaliteten på utvecklingssamtalen bör förbättras.
- Kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolans arbete med att ge eleverna möjlighet till inflytande över det egna lärandet bör förbättras så att det omfattar alla elever.
- Kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1 Resultatmått för elever, årskurs 9

	Skogstorpsskolan		Kumla kommun		Riket	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Andel (%) som nått målen i alla ämnen	76,3	70,0	74,7	74,3	76,0	76,1
Andel (%) behöriga till nationellt program	81,4	81,4	88,2	84,8	89,5	89,1
Genomsnittligt meritvärde	192,5	189,3	192,5	195,3	206,8	207,3

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar: När det gäller resultat i årskurs 9 finns bara resultat från de två senaste åren eftersom Skogstorpsskolan endast har haft två avgångsklasser. Enligt ovanstående tabell utifrån de tre variablerna andel elever som uppnått målen i samtliga ämnen, andel behöriga till nationella program samt genomsnittligt meritvärde ligger Skogstorpsskolans resultat på en lägre nivå än riket förutom andelen som nått målen i alla ämnen år 2006. Skogstorpsskolans resultat varierar mellan de två åren men andel elever som är behöriga till nationellt program ligger klart under både kommunens värde och riket. Likaså är det genomsnittliga meritvärdet klart under genom-

snittet för riket.

Resultaten i de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska i årskurs 9 visar att i svenska nådde 93 procent av eleverna kravnivån och i engelska var andelen 86 procent och i matematik 83 procent av eleverna som nådde kravnivån.

I de yngre åldrarna begränsas sammanställningar av kunskapsresultaten till den kommungemensamma sammanställningen av resultaten på det nationella diagnostiska materialet för årskurs 2 samt sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska i årskurs 5. Den kommungemensamma sammanställningen för 2007 visar att i årskurs 2 nådde 100 respektive 97 procent upp till kravnivån för läsning respektive svenska och 93 procent av eleverna nådde kravnivån i matematik. Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 åren 2006 och 2007 visar att 90–95 procent av eleverna nådde kravnivån i svenska och engelska medan en lägre andel av eleverna 82 respektive 86 procent nådde kravnivån i ämnet matematik.

Att skolan presterar lägst resultat i matematik av de tre ämnena på de nationella ämnesproven är känt på skolan och diskuteras i ämneslagen.

I skolans övriga ämnen finns ingen sammanställning och samlad bild över Skogstorpsskolans kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av minde god kvalitet på grund av de avvikelser som anges nedan.

Utvecklingssamtal

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala (utvecklingssamtal) om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering

av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna.

I Skogstorpsskolan har man kontinuerligt utvecklingssamtal där eleven och dennes vårdnadshavare och läraren samtalat om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Dock framkom det vid intervjuer med elever och föräldrar att kvaliteten på samtalen varierade mellan olika enheter. Detta gällde främst för eleverna i årskurserna 1–5. Lärarna i årskurserna 1–5 följer upp elevernas kunskapsresultat i alla ämnen. Däremot dokumenterar inte alla lärare varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Detta leder till att en del utvecklingssamtal innehåller elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen medan andra samtal fokuserar på elevens sociala utveckling samt ämnena matematik och svenska samt engelska i förekommande fall.

Inspektörerna bedömer att kvaliteten på utvecklingssamtalen bör förbättras.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Det är viktigt att utvecklingsplanen konkret beskriver vilka insatser som ska göras av skolan samt att planen utgår från elevens förmågor, intressen och starka sidor. Den individuella utvecklingsplanen bör innehålla både kortsiktiga och långsiktiga mål och kan utgå från några övergripande målområden i läroplanen, som t.ex. kunskapsutveckling och social utveckling. Under varje målområde i utvecklingsplanen beskrivs vad eleven behöver utveckla och förbättra och vilka insatser skolan ska göra för att stimulera och stödja elevens utveckling.

De individuella utvecklingsplanerna på Skogstorpsskolan är i sin form bra. De innehåller en kortfattad lägesbeskrivning, några kortsiktiga och långsiktiga mål för att eleven ska kunna utvecklas kunskapsmässigt och socialt, vad eleven behöver göra eller utveckla för att nå målen, vad skolan/läraren behöver göra för att eleven ska nå målen samt vad föräldrarna kan göra för att eleven ska nå målen. I de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tagit del av framkommer att planernas kvalitet varierar. I årskurs 6–9 finns det exempel på bristfälliga utvecklingsplaner som till stor del utgår från det "eleven behöver arbeta extra med" och där en beskrivning av önskad kunskapsutveckling hos eleven samt skolans insatser i detta saknas. Som kortsiktiga mål kan t.ex. stå "SO-bättre på läxläsning" och "Lämna in samhällskunskapsuppgift innan påsklovet". Skolans insatser saknas någon gång helt och i andra fall kan det t.ex. stå att skolan ska "utmana", "uppmuntra", "peppa" eller "pusha" eleven mer. Inspektörerna vill påpeka att detta inte är en specifik insats från skolans sida. Alla elever behöver få utmaningar och känna att skolan har förväntningar och tilltro till deras förmåga.

Av de individuella utvecklingsplanerna i årskurs 1–5 som inspektörerna tagit del av framkommer att planernas kvalitet också varierar på skolan. Planerna fokuserar starkt på social utveckling, svenska, matematik och senare även engelska. Dessa planer är dock tydligare i beskrivningen av önskad kunskapsutveckling hos eleven och vilka insatser skolan ska göra.

Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordning-

en om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framtätsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygslänkande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området huvudsakligen är av god kvalitet förutom de avvikelser som beskrivs här nedan.

Utgångspunkt vid bedömning

Lärarna ska enligt läroplanen utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera elevernas kunskapsutveckling. I Skogstorpsskolan används i årskurserna 1–5 så kallade stegöversikter, där lärare tillsammans med elev dokumenterar elevernas kunskapsutveckling. De olika stegen i översikterna visar på elevernas kunskapsutveckling. Generella kunskapskvaliteter, som exempelvis elevernas förmåga att uppfatta helheter och se samband, belyses mycket lite i stegöversikterna. Inspektörerna vill därför uppmärksamma skolan på den relativt begränsade kunskapssyn som stegöversikten skulle kunna bidra till.

Betygssättning enligt författningarnas krav

Om en elev inte når upp till de mål i ämnet som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret ska betyg inte sättas i ämnet. I sådana fall ska ett skriftligt omdöme ges. Ett skriftligt omdöme ska innehålla en beskrivning av elevens

kunskapsutveckling i ämnet.

Kvaliteten på de skriftliga omdömena varierade. En del omdömen hänvisade till kopia av elevens åtgärdsprogram. Åtgärdsprogram beskriver i första hand elevens behov av särskilt stöd och de åtgärder skolan ämnar vidta medan ett skriftligt omdöme är en del av elevens slutbetyg där det ska framgå vilka mål eleven har nått och elevens kunskapsutveckling.

Skolan upprättar inte skriftliga omdömen i enlighet med grundskoleförordningens krav, vilket måste åtgärdas.

Betygskatalog

Enligt författningarna får rektorn besluta om rättelse av betyg vid skrivfel och liknande och rättelsen ska antecknas i betygskatalogen.

Inspektörerna noterade vid inspektionsbesöket att det var mycket ändringar i betygskatalogerna. Inspektörerna förutsätter att rättelse av betyg i fortsättningen hanteras enligt gällande bestämmelser och således enbart vid skrivfel eller liknande.

Inspektörerna noterade också vid inspektionsbesöket att skolan upprättade en betygskatalog som i förekommande fall innehåller både grundskolebetyg och betyg som satts enligt grundsärskolans målkriterier. En elev i grundsärskolan kan få betyg i ett eller flera ämnen i grundskolan. Skolan ska dock utfärda två betygsdokument, så att betyget från grundsärskolan endast innehåller betyg satta inom den skolformen och att eventuella betyg i grundskolan utfärdas på ett separat betygsdokument.

I Skogstorpsskolan utfärdas en betygskatalog och ett terminsbetygsdokument som innehåller betyg satta inom både grundsärskolan och grundskolan. Detta måste skolan åtgärda så att betygskatalogerna och betygen för grundskolan respektive grundsärskolan skiljs åt.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området i huvudsak är av god kvalitet

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Läroplanen anger att varje elev ska kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig samt få ett reellt inflytande över utbildningens utformning samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Elever och lärare i årskurs 1–5 ger uttryck för en lärandesituation där eleven och läraren kontinuerligt samtalar om vad eleven kan och bör förbättra i sin kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att inflytande och ansvarstagande för det egna lärandet i årskurs 1–5 är av god kvalitet.

Intervjuer och observationer visar att elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet varierar för eleverna i årskurserna 6–9 där det är stora skillnader mellan de olika enheterna i hur stora möjligheter eleverna har att arbeta i demokratiska former samt att få inflytande över det egna lärandet. Här finns allt från mycket goda exempel där eleverna har stora möjligheter att påverka innehåll, arbetssätt och redovisningsformer och där man utvärderar arbetssättet efterhand så att det vid behov kan förändras, till mindre bra exempel där läraren i stor utsträckning bestämmer utbildningens utformning.

Inspektörerna bedömer att arbetet med att ge eleverna inflytande över det egna lärandet bör förbättras då det varierar på skolan i årskurserna 6–9.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området huvudsakligen är av god kvalitet förutom de avvikelser som beskrivs här nedan.

Särskilt stöd

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Sådant stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör.

På skolan finns två specialpedagoger anställda och vid behov kan ett stödteam bestående av socionom, specialpedagog, skolsköterska, skolpsykolog och skolläkare anlitas. Skolans specialpedagoger handleder lärarna och gör vid behov kartläggningar och arbetar även vid behov enskilt med elever. På skolan finns även en mindre undervisningsgrupp för de elever som är i behov av det. Det finns en struktur på skolan som gör att de uppmärksammar och följer upp elever i behov av särskilt stöd. Lärarna har också fått en utbildning i att identifiera elever i behov av särskilt stöd. I intervjuer med både lärare och elever säger de att man kan få särskilt stöd i alla ämnen. Rektor uppger att alla elever i behov av särskilt stöd får det medan det i intervju med lärare framkommer att de upplever att resurserna är för små och att de som lärare inte alltid räcker till för att ge alla elever som har svårigheter i skolarbetet särskilt stöd. Inspektörerna kan konstatera att nästan var tredje elev i årskurs nio inte nådde målen i ett eller flera ämnen år 2007.

Inspektörerna bedömer, mot bakgrund av skolans resultat, att skolan bör utvärdera utformningen av det särskilda stödet, se vidare under bedömningsområdet kvalitetsarbete 3.4.

Åtgärdsprogram

Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Inspektörerna har granskat ett urval av skolans åtgärdsprogram. Rektor uppger att man under hösten har haft en utbildningsinsats riktad mot åtgärdsprogram och en planerad fortsättning kommer att genomföras under kommande läsår. Inspektörerna kan också konstatera att det har skett en tydlig förbättring. Kvaliteten på åtgärdsprogrammen varierar dock fortfarande. Det finns program där skolan lägger ett stort ansvar för stödåtgärderna på eleven. I ett program som inspektörerna tog del av fanns som enda åtgärd att eleven skulle "lämna in arbetet i samhällsekonomi". I en del program läggs också orsaken till elevens svårigheter i stor utsträckning på eleven. Det kan t.ex. stå att "Elevens arbete är oftast oengagerat och hon ger snabbt upp utan att egentligen försöka lösa uppgifterna på egen hand" eller "tar inte spanska på allvar", "visar mycket tråkig attityd till spanska", "visar inget engagemang eller ansvar för att jobba med spanskan".

Resultat från forskning visar entydigt att höga och positiva förväntningar har stor betydelse för elevers framgång i skolarbetet. Det är därför viktigt att insatser och förändringar planeras och beskrivs på ett sådant sätt att elevens självuppfattning och självtillit bevaras och stärks. Orsaker till elevers svårigheter i skolan bör i första hand sökas i deras möte med undervisningens innehåll och lärandemiljö. Det finns en rad faktorer som påverkar en elevs förutsättningar i skolan. Det handlar såväl om skolans kunskap om att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt som

om lärarens kompetens att möta eleverna och om den enskilde elevens förmågor. Alla elever kan exempelvis inte tillgodogöra sig sådan undervisning som bygger på en stor del eget arbete och ansvar. Även skolans fördelning av elever i klasser och grupper liksom elevens arbetsschema är faktorer som påverkar förutsättningarna och som därför kan behövas ses över.

Genom att arbeta med kortsiktiga mål, i riktning mot de långsiktiga, förbättras skolans möjligheter att bedöma vilka åtgärder som fungerar. I en del av Skogstorpsskolans åtgärdsprogram är de uppsatta målen till sin utformning mycket stora och övergripande. Inspektörerna har tagit del av åtgärdsprogram där det som kortsiktigt mål anges att eleven ska, med hjälp av skolan ”utveckla ett bättre självförtroende i ämnet svenska, för att i förlängningen kunna koncentrerar sig bättre. XX ska finna arbetsro och de arbetssätt som passar XX bäst med hjälp av oss samt ”YY ska lära sig så mycket svenska som möjligt samt ta mer ansvar för sitt skolarbete”. Då åtgärdsprogrammen inte innehåller konkreta mål leder detta till svårigheter när det gäller att utvärdera om åtgärderna har varit lämpliga i förhållande till uppsatta mål.

Om en elevs behov av särskilt stöd visar sig i fler ämnen bör skolan utarbeta ett gemensamt åtgärdsprogram för eleven i dessa ämnen. Det ger överblick och utgör en grund för prioriteringar av insatser och tydliggör svårigheter som kanske inte är direkt ämnesanknutna. Skolan utarbetar inte alltid ett gemensamt åtgärdsprogram för eleven.

Arbetet med åtgärdsprogrammen kan ses som en process där uppföljning och utvärdering regelbundet görs för att inriktningen mot målen inte ska gå förlorat. I Skogstorpsskolans åtgärdsprogram finns en rubrik benämnd utvärdering och uppföljning trots detta framgår det inte i alla program när detta ska ske.

Inspektörerna bedömer att kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolans arbete avseende normer och värden i studiemiljö och samvaro är i huvudsak av god kvalitet.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det för varje enskild verksamhet finnas en likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanen ska bland annat innehålla en konkret redovisning av vilka åtgärder för att förebygga diskriminering och annan kränkande behandling som ska genomföras under året. Planen ska vara anpassad för den egna verksamheten och åtgärderna bör utgå från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av elever i skolan.

Skogstorpsskolans likabehandlingsplan innehåller en allmän översikt över de insatser som ska vidtas för att främja elevernas lika rättigheter, rutiner för akuta åtgärder och rutiner för uppföljande insatser samt en ansvarsfördelning mellan rektor och personal. Planen saknar däremot en specifik redovisning av skolans behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Vidare saknas också rutiner för åtgärder och uppföljande insatser om det är en vuxen som kränker ett barn. Detta måste skolan åtgärda.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,

14 (17)

- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området överensstämmer med bedömningspunkterna förutom den avvikelse som anges nedan.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen är en kommun skyldig att anordna undervisning i minst två av språken franska, spanska och tyska om minst fem elever väljer språket och eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan.

Skogstorpsskolan erbjuder eleverna språken spanska och tyska. Däremot erbjuds inte franska som språkval på grund av att det är färre än fem elever på skolan som valt språket. Kommunen erbjuder dock franska i andra skolor. Eftersom kommunen anordnar undervisning i franska måste även Skogstorpsskolans elever erbjudas detta språkval.

För bedömning av erbjudande av språkval, se kommunrapporten.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området i huvudsak överensstämmer med bedömningspunkterna.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att arbetet inom området i huvudsak är av god kvalitet förutom de avvikelser som anges här nedan.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Det är rektorns ansvar att se till att uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt och systematiskt så att de nationellt fastställda målen nås.

De resultat rektorn efterfrågar begränsas till resultaten på de nationella diagnoserna i svenska och matematik i årskurs 2 samt de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9. Enligt rektorerna görs inga övriga sammanställningar eller utvärderingar av skolans samlade resultat.

Inspektörerna bedömer att rektorerna inte tar ett tillräckligt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolornas resultat. Detta måste åtgärdas.

Rektors beslutsfattande

Skolan har elevvårdskonferenser för att behandla elevvårdsfrågor. Det skrivs elevvårdskonferensprotokoll vid mötena. Dessa protokoll innehåller beslut både vad gäller anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp. Inspektörerna vill påpeka att elevvårdskonferensprotokoll och beslut om anpassad studiegång samt beslut om särskild undervisningsgrupp bör skrivas så att besluten blir tydligt åtskilda.

Utöver detta saknar beslut om särskild undervisningsgrupp en fullföljdshänvisning vilket måste åtgärdas.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet är av mindre god kvalitet av skäl som behandlas nedan.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kvalitetsarbete innebär att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot nationella mål, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

Skogstorpsskolan har en arbetsplan för (2005–2007) men håller på att utarbeta en ny lokal arbetsplan för 2008. I den gamla arbetsplanen finns under varje beskrivet område rubrikerna nuläge och viljeriktning, prioriteringar samt åtgärder medan det i utkastet till den nya arbetsplanen under varje område finns rubrikerna Mål, Kriterier, Hur och Ansvarig. Enligt rektor kommer också ett nytt arbetssätt att införas med den nya arbetsplanen. Skolans lokala arbetsplan, där vikt har lagts vid att målen ska vara utvärderingsbara, ska ut till enheterna och konkretiseras ytterligare. Enheterna ska därefter arbeta mot de konkretiserade målen. Arbetet ska dokumenteras och regelbundet följas upp och utvärderas. Inspektörernas bedömning är att den nya lokala arbetsplanen och det tänkta arbetssättet har goda förutsättningar att fungera som stöd för en fortsatt förbättring av Skogstorpsskolan.

I Skogstorpsskolan sker även andra uppföljningar av verksamheten. Skolans arbete med normer och värden följs t.ex. upp genom enkäter där eleverna får svara på frågor om trivsel och trygghet.

Även inom området kunskaper sker ett kvalitetsarbete. Resultatet på nationella ämnesproven har t.ex. använts som utgångspunkt för diskussioner i ämnesgrupper om hur resultaten i matematik ska stärkas. Lärarna gör också en kontinuerlig uppföljning av de enskilda elevernas kunskapsutveckling. I årskurserna 1–5 dokumenteras elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och senare även i engelska. I årskurserna 6–9 dokumenteras elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. På

arbetslagsnivå bedrivs diskussioner som leder till att undervisningen och verksamheten utvecklas. Däremot finns ingen enhetsgemensam eller skolgemensam sammanställning av elevernas resultat i alla ämnen. En samlad bild av måluppfyllelsen saknas därmed. Detta gör att det blir svårt att följa utvecklingen över tid och att skolgemensamma diskussioner och analyser av resultaten i syfte att finna gemensamma satsningar för att utveckla utbildningen försvåras. Det gör också att det är svårt att bedöma om de utvecklings- och förändringsarbeten som bedrivs på skolan ger önskad effekt.

Ett annat område som skolan behöver följa upp och utvärdera är utformningen av det särskilda stödet, se skrivningarna under bedömningsområdet anpassning av verksamheten till elevernas behov 1.5.

Inspektörernas samlade bedömning är att skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen ska en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för en ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska också verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Av kvalitetsredovisningen ska det även framgå skolans resultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska.

Inspektörerna har tagit del av Skogstorpsskolans kvalitetsredovisning för 2007.

Kvalitetsredovisningen innehåller förutsättningarna för utbildningen och arbetet i verksamheten samt till viss del utbildningens måluppfyllelse. Skolans kvalitetsredovisning beskriver och bedömer måluppfyllelsen inom flera väsentliga områden.

Kvalitetsredovisningen innehåller även en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen samt en uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan. Under rubriken kunskap och lärande, består redovisningen av något som skolan kallar ”nationella prov år 2”, vilka ämnen som ingår framgår inte. För årskurs 5 redovisas hur många elever som inte nått kravnivån för de nationella proven i ämnena svenska, matematik och engelska och för årskurs 9 redovisas endast antal behöriga att söka till nationellt program på gymnasieskolan.

Skolans kvalitetsredovisning saknar bedömning av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska vilket skolan måste åtgärda.

Datum

Ort

2008-09-19

Linköping

Ingela Djurberg

Ewa Pettersson